

Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Stockholm 2017-10-30

Remissvar: Utökade möjligheter till utbyte (Ds 2017:29)

S2017/03877/FS

Läkemedelsindustriföreningen (LIF) har genom remiss den 30 juni 2017 beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria. LIF tillstyrker de huvudsakliga förslagen – att möjliggöra utbyte in i förmånerna och att ett läkemedel som har ett av TLV fastlagt pris inom läkemedelsförmånerna ska försälas till detta pris även inom ramen för Smittskyddslagen. Vidare delar LIF regeringens bedömning att det inte bör införas en bestämmelse om utbyte av läkemedel till läkemedel som inte ingår i förmånerna, i avvaktan på beredningen av Nya apoteksmarknadsutredningens förslag vad gäller reglering av apotekens handelsmarginal för läkemedel utanför förmånerna.

Ökade incitament för att läkemedelsföretagen ska välja att ansöka om inträde i förmånerna eller ha kvar sina läkemedel inom förmånerna anges i promemorian vara ett viktigt skäl till de föreslagna ändringarna. Indirekt beskrivs det som om läkemedelföretagen tar läkemedel ur förmånerna av ”taktiska” skäl. LIF invänder mot denna beskrivning. Den huvudsakliga orsaken till den ökade försäljningen av läkemedel utanför förmånerna är offentliga beslut. Smittskyddsläkemedel hanteras utanför förmånerna efter riksdagsbeslut om införandet av den nya smittskyddslagen. Andra läkemedel säljs utanför förmånerna efter Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV:s) beslut att exkludera vissa läkemedelsklasser från läkemedelsförmånerna, att företag inte kunnat acceptera de prissänkningar som TLV beslutat eller att myndigheten avslagit önskemål om att höja priser som varit oförändrade under lång tid. De enstaka exempel som tidigare beskrivits som ”taktiska” är inte längre aktuella eftersom TLV ändrat myndighetens praxis så att generiska läkemedel kan omfattas av förmånerna även om originalläkemedlet lämnat dem. Därutöver finns ett ökat antal nya läkemedel som inte kommer in i läkemedelsförmånerna. Dessa läkemedel används ofta inte och bidrar därför inte till de redovisade kostnaderna.

I departementspromemorian beskrivs att vissa läkemedel blir föremål för s.k. trepartsöverläggningar mellan TLV, landstingen och läkemedelsföretaget och kan komma att omfattas av sidoöverenskommelser som träffas mellan företaget och landstingen i samband med överläggningarna. LIF vill i sammanhanget åter uppmärksamma regeringen på det orimliga i att TLV som myndighet kräver att sådana sidoöverenskommelser ska omfatta läkemedlets totala försäljning, inklusive parallellimport. Att parallellimporterade läkemedel inkluderas i läkemedelsförmånerna utan hänsyn tagen till dessa överenskommelser bör strida mot kostnadseffektivitetskriteriet i § 15 läkemedelsförmånslagen. I avvaktan på att denna fråga ses

över – inom ramen för andra pågående utredningar – anser LIF att TLV bör förhindra utbyten med hänvisning till en för stor skillnad i faktisk kostnad mellan det företag som skrivit en sidoöverenskommelse med landstingen och de parallellimporterade företag som saknar sådana överenskommelser.

Läkare och farmaceuter förslås ha möjlighet att förhindra utbyte trots att det får omvänd effekt mot vid utbyte inom förmånerna, då patienten genom ”kryss” skyddas mot ökade kostnader. Utanför förmånerna leder ”kryss” istället till att patienten får betala mer/inte får förmån om receptet ”kryssats”. Principiellt är det svårt att se varför denna möjlighet ska kvarstå när förändringen syftar till att ge patienterna större valfrihet.

I direktivet till *Utredningen om finansiering, subvention och prissättning av läkemedel (Dir. 2016:95)* anger regeringen att: *Prissättningsystemet har sedan det infördes utvecklats och flera justeringar av regelverket har genomförts för att hantera de utmaningar och förändringar som systemet har ställts inför. De många förändringarna har bidragit till att systemet har blivit mer komplext och svåröverskådligt.* LIF delar den beskrivningen och finner det förvånande att regeringen genom de förslag som presenteras i föreliggande departementspromemoria bidrar till ytterligare komplexitet genom en detaljreglering som kan ifrågasättas om den är mer teoretiskt grundad än praktiskt nödvändig. Ett exempel är att arbetsplatskod inte föreslås vara obligatoriskt vid förskrivning av läkemedel enligt Smittskyddslagen för att patienten ska erhålla läkemedlet utan kostnad.

Slutligen anser LIF att tiden för genomförandet av förslagen i promemorian bör diskuteras. Regeringen kommer – som framgår av promemorian – att avvakta beredningen av Nya apoteksmarknadsutredningens förslag vad gäller reglering av apotekens handelsmarginal för läkemedel utanför förmånerna innan ett förslag presenteras gällande en bestämmelse om utbyte av läkemedel till läkemedel som inte ingår i förmånerna. Om det innebär att den föreslagna regleringen av apotekens handelsmarginal utanför förmånerna ska vara genomförd innan ett sådant förslag presenteras, så kommer det att ta tid. LIF anser att förslagen i den nu remitterade promemorian om utbyte in i förmånerna, förslaget att reglera apotekens handelsmarginal i delbetänkandet *Enhetliga priser på receptbelagda läkemedel (SOU 2017:76)* och förväntade förslag vad gäller utbyte utanför förmånerna bör läggas fram samlat. Detta för ge riksdagen möjlighet att ta ställning till en helhet och för att det ska vara möjligt att ge en begriplig information till medborgarna. Den fortsatta beredningen bör därför bedrivas skyndsamt.

Med vänliga hälsningar



Anders Blanck
Generalsekreterare

